RÉSIDENCE SUPÉRIEURE DU TONKIN
DÉPÔT LÉGAL

NĂM THỨ MƯỜI BA: — SỐ THỨ 2403 MỖI SỐ: 0$03 NGÀY THỨ HAI 23 và THỨ BA 24 MARS 1925

Trung Bắc Tân Văn

DEPOT LEGAL INDOCHINE N°5376

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

HANOI

	Bản thường	Bản thường có in thêm phụ trương	Bản đặc biệt	Bản đặc biệt có in thêm phụ trương	Bản đặc biệt có in thêm phụ trương và ảnh	Bản đặc biệt có in thêm phụ trương và ảnh màu
Mỗi năm	6$00	6$00	6$50	6$50	8$50	12$00
Các tỉnh và các công-sở	»	8.00	8.00	8.00	9.00	»
Sáu tháng	3.00	3.50	3.50	3.25	3.50	6.00
Ba tháng	1.50	1.75	1.00	1.00	1.85	3.00
Một tháng	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	1.00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres, articles et réclamations doivent être adressés au directeur
51-63, Rue du Coton, Hanoi

Propriétaire : M. PETRUSKI
Directeur : NGUYỄN VĂN-VINH
Rédacteur en chef : PHẠM-HỮU-LỤC
Administrateur-gérant : NGUYỄN V-LOÀN

Adresse télégraphique : TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

ANNONCES
Décomptées à raison de 3 francs au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.
Une seule insertion. 0$10 le cm.
Par contrat annuel. »
Par centimètre et par insertion. 0$15 le cm.
Réclame dans le 1er page. 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le cm.
On traite à forfait pour les contrats importants.

Cái sức mạnh của danh-giáo với cảm-tình

Ai tưởng một người ở chốn thôn giã một chị thợ san trường tầm thường hèn-hạ, về đường học-vấn tri-thức không được là bao mà xưa nay vốn cũng không có lập thành võ-nghệ, sức đàn-bà lấy gì làm mạnh mẽ và nghề đấu ầu chắc, lấy gì làm thạo làm tinh, mà dám một mình một dao đêm khuya ra chống chọi với hùm beo để trả thù cho chồng, rạng tiết với đời như chuyện một người đàn-bà vợ người thợ dốn củi bị cọp ăn, đăng ở mục thời-sự Trung-kỳ vừa rồi đó! Ôi! chỉ vì một tấm nhiệt-thành, không quản gì sống chết, chăm chăm một sự phục-thù, cho nên tinh đàn bà thường hay nhút nhát, mà người ấy không chút e sờn, sức đàn bà vẫn là yếu bèn, mà người ấy lại rất mạnh; quả nhiên dao chém không run, sức đua không sút, mấy người đàn ông mạnh tay chân có khí-giới, họp sức lại mà địch với một con thú dữ, chưa chắc đã được cả mười phần, mà sức một người đàn bà lại địch rồi; thói triết Tân có nói: người con gái vốn là yếu đuối, mà khi làm mẹ thì lại hóa ra mạnh bạo, là vì cái lòng thương con; người đàn bà nấy cũng chỉ vì tấm lòng chưa xót thương chồng và cái chí quả quyết báo thù mà làm nổi được một việc xuất sắc như thế.

Mà thật thế, ở đời có hai cái thế-lực rất mạnh, dù làm cho người ta sướng khổ cũng không kể, chết sống cũng coi thường; hai cái thế lực ấy là gì? một là lễ giáo, hai là cảm-tình. Xem như ở nước ta xưa kia, biết bao nhiêu trung-thần, hiếu-tử nghĩa sĩ, liệt nữ, làm được những việc hy kỳ oanh-liệt đủ làm gương cho thiên-hạ đời sau, hà những người ấy lại không sợ chết, không ham sướng, khác hẳn cái tình chung của loài người đâu? Những con nhà gia giáo thì từ khi tuổi nhỏ những lời cha anh dạy bảo đã thấm thía vào trong óc từ bao giờ; đến khi lớn tuổi lên, thì những điều kiến-văn trong xã hội, lại khiến cho sinh lòng hưng khởi và kiêng dè, hoặc là sợ dư-luận cười chê, hoặc là muốn để tiếng thơm về đời sau, mới tự buộc mình vào trong danh-giáo, mà sự chết sống và sự sướng khổ ở đời, chỉ coi như giấc mộng tàn, như đám mây nổi, có vì thế mà sờn lòng mà đổi chí đâu, ấy cái lễ giáo bó buộc người ta mạnh đến như thế.

Cái thế lực danh-giáo lại hợp với cái thế-lực cảm-tình mà càng mạnh thêm, có cảm tình mà sinh ra can đảm, có can đảm mà thành ra kiên nhẫn, xưa kia biết bao nhiêu những bực trung thần hiếu tử, gặp khi tai biến gian nguy, há chẳng biết một cây không chống nổi nhà, một cột không ngăn được nước, thế mà chung đỉnh cũng coi như dép nát, tính mệnh cũng xem như lông hồng, không dám trái thiên-đạo, mở lương tâm để cầu lấy cái sống nhục, cái vinh hư; kia xem như mấy mươi người vì chủ mà cùng đi trốn tránh đến mười chín năm, năm trăm người vì chủ mà cùng chịu chết ở cái cù-lao giữa bể, cũng có người thì bỏ quan mà đi tìm bố, cũng người thì lừa giặc mà chết thay vua, treo cái gương trung hiếu cho thiên-hạ đời sau toàn là vì một mối cảm tình xúc động; người xưa có nói: « Những bực trung-thần hiếu-tử, đều vì chữ tình mà đúc nên », lời nói ấy thật đã xét thấu cái mối cảm-tình thật có cái sức mạnh chuyển di được người ta.

Lại thấy biết bao nhiêu những bực hiền phụ liệt nữ, hoặc là vận nhà sa sút, hoặc là thân phận thiệt thòi, liều cả đã hiểm, con cái lại không, thật là không có chút gì trông mong mơ tưởng về sau được nữa, tự người ngoài mà xem, ai chẳng lấy làm cảnh-ngộ nan kham, thế mà những bực ấy chỉ vì cảm ân cũ nhớ tình xưa, mà khăng khăng giữ được lòng sắt đá, không thấy vinh hoa phú quí mà ham, không thấy khốn khổ gian nan mà sợ, đầu xanh tuổi trẻ mà đành cam thiệt phận, nuốt cay ngậm đắng mà không chút sai lòng; người xưa về việc tiết hạnh của đàn bà, có nói: « Người ta không giữ được trinh tiết, là vì không đốc mối chung tình » cũng không phải là lời bàn phiếm vậy.

Ở các nơi thành-thị lớn bây giờ, kiến-văn đã rộng rãi, tri-thức đã khai thông, so với người ở các chốn thôn quê, rất là xa cách, mà than ôi! phần nhiều người ta ăn ở với nhau, không giữ chút gì là lễ giáo, không có chút gì là cảm-tình, chỉ lừa nhau như miếng mồi, lật mặt như bàn tay, những việc thương hại phong-hóa phụ vợ lớn chồng, lừa thầy phản bạn thường thấy xảy ra luôn, chuyện người đàn bà kể ở trên kia, tuy không phải là một việc oanh liệt phi thường gì cho lắm, mà khiến cho những người hữu tâm nghe đến chuyện ấy, càng khen người đàn bà ấy trọng mối ân tình thì càng thương đến thế đạo nhân tâm mà sinh lòng nghĩ-ngợi vậy.

H. T. B.

Âu-châu điện-tin

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 22 Mars 1925

Tạ từ dâu nghị-viện

Sau khi bàu lời chất-vấn về bức thư của các vị Hồng-giáo-chủ, thứ-dân nghị-viện bỏ 319 phiếu ưng chuẩn một khoản nói rằng thứ-dân nghị-viện quyết chỉ giữ gìn cái tôn chỉ chính-giáo phân quyền, phản-đối những việc xui-giục bạo-động và tỏ lòng tin cậy chính-phủ trong việc thi-hành các luật ngoại tôn-giáo.

Nước Anh với nước Pháp

Quan đại-sứ Fiearina, đại-sứ nước Pháp trở về Paris để trình với quan Herriot công việc hội-nghị với MM. Chamberlain và Baldwin.

Việc chính-trị nước Đức

Nghị-hội Phổ-lỗ-sĩ hoãn đến ngày 3. mars. M. Marx tạm quyền mọi việc.

Cuộc bay Tokio — Paris

Viên phóng-sự ở Tokyo của báo Journal báo tin rằng chánh-phủ Nhật-bản đã cử một người hoa-tiêu để đến đón không Mai này sẽ bay từ Tokyo đến Paris.

Tin Trung-hoa

(Điện báo Reuter)

Chúc thư của Tôn-Văn

Bắc-kinh ngày 12 mars. — Tôn-Văn có để lại hai cái chúc thư, một cái về việc chính-trị, một cái về việc riêng. Cứ Lạc như lời Uông-tinh-Vệ thì trong chúc-thư thứ nhất có nói: Trong bốn chục năm vừa qua đây, tôi đã dự vào việc cải tạo quốc-dân để mưu cho Trung-hoa được hưởng tự-do và bình đẳng. Việc cải tạo ấy, hiện cũng chưa thành công. Các bạn đồng chí của tôi nên theo các sách vở của tôi để lại, và mọi lời của tôi tuyên bố lại cuộc hội nghị Quảng-đông, mà theo đuổi công cuộc cho tới nơi.

Chúc thư thứ nhì có nói: Tôi đã đem thân tôi hi sinh cho quốc-dân, đến nỗi tôi không có nhà cửa để, cất gì. Tôi chỉ còn để lại sách vở, quần áo, và cái nhà tôi ở. Những vật ấy tôi để cho vợ tôi làm chút kỷ-niệm. Các con tôi đã lớn và đã đủ sức mà kiếm ăn lấy. Tôi mong rằng các con tôi sẽ noi theo con đường của tôi.

Chính-phủ Bắc-kinh với Tôn-Văn

Bắc-kinh ngày 13 mars. - Sáng hôm nay, có lệnh tán-dương Tôn-Văn và nói chánh-phủ sẽ làm lễ quốc-táng, để tỏ ý chánh-phủ biết cái công-trạng của Tôn.

Các quan thượng-thư đều đến nhà Tôn để chia buồn với gia-quyến của Tôn, M. Karakhan, đại sứ chánh-phủ Xô-viết, cũng đến chia buồn và có ủy lệnh cho bộ đại-sứ Nga kéo cờ rũ. Việc tang lễ của Tôn chưa định xong. Chánh phủ định làm lễ viếng Tôn ở Tiên-công-đàn.

Giải đáp những điều pháp-luật

CÂU HỎI. — Xin ngài giải-đáp cho tôi điều sau này thì tôi được đội ơn ngài lắm.

Chị tôi là ... có một cái nhà gạch của cha mẹ tôi cho từ trước khi lấy chồng là M... Tôi thường nghe nói rằng của vợ phải chung đặc với của chồng, thì tôi sợ rằng người chồng vì chơi bời nợ nhiều mà các chủ nợ lấy mất cái nhà ấy. Vậy có lẽ như thế được không?

TRẢ LỜI. — Được, các chủ nợ của chồng có thể sai áp những tài-sản của người vợ cả, dù những của ấy vợ cả có từ trước khi lấy chồng cũng vậy, vì từ khi lấy chồng thì các tài-sản của vợ cả-tức là của chồng rồi.

Luyện tập quốc-văn

Chơi xuân đi nữa kẻo mà

Gió xuân êm-ả, cây cỏ tốt tươi, chẳng chơi xuân cũng thiệt, mà không biết cách chơi xuân cũng oải. Ở đời ai cũng thích chơi xuân, mà hỏi để đã mấy người biết ngắm cảnh xuân, thường ngày xuân cho có vẫn có vẻ. Thường thì người mình hay chơi xuân như thế nào? Phần nhiều người mình gọi là chơi xuân là cứ cắt đề xúng-xính áo quần, khoe khoang bộ cánh, diện hết hội này qua hội khác, nào phấn son đua đẩy, nào xe ngựa nghênh ngang, rất lại thì chơi xuân để ngắm người xuân chứ không phải chơi gì với cảnh. Cứ thật ra thì gọi là chơi xuân, nhưng có lẽ không ngắm lấy một ngọn cỏ xanh tươi, cành hoa đua thắm nào ở ngoài cái cảnh hoa biết nói, mình liếu tươi tha. Cách chơi xuân của bọn này coi cũng lạ. Lại như những người đứng tuổi hay đã đeo bòng thì cảnh chơi tuy khác, nhưng cũng không hơn gì hạng này mấy tí; trừ một số ít người hào-hoa phong nhã không kể, còn thì đều lấy quân bài, tiếng trống làm thú nô cười. Nói rằng chơi xuân, nhưng kỳ thực là chơi bạc chơi bài, chơi cho lắm lóc đá, cho mê mẩn đời, chơi để mai-một tinh-thần chứ không phải chơi cho đỉ thần thích tình.

Ấy cái cách chơi xuân của người mình phần nhiều như thế cả, kể có đáng buồn không? Chơi xuân mà chỉ cốt hồi tiếc tìm hoa, bạc bài hát xướng từ giờ xuân, xuân cũng là thừa. Thế mới biết chơi xuân là khó lắm, ai không biết chơi xuân thì cũng lục, có biết chơi xuân mới khỏi có-phụ cùng xuân.

Kìa non xanh nước bắc, cỏ đón hoa chào, chim mời vượn hót, phong cảnh kia đẹp đẽ dường bao cảnh vẫn chờ người sao người hờ hững cảnh.

Đã chơi xuân phải biết tinh xuân. Ngày xuân vui vẻ, chơi xuân là cốt để cho lòng dạ khoan khoái êm đềm sao ta lại đem lòng say sưa mê mụội đối với cảnh xuân để xuân tải xuân sầu, xuân hờn xuân khóc.

Vậy biết chơi xuân là chơi những nơi cảnh thắng hoặc thơ thẩn ở chùa Hương, non nước, hoặc bơi thuyền ở vịnh Hạ-long, lên ngựa ở hang Thổ-tinh, không nữa thì cũng phải đến cuộc có có hoa trơi tốt, có cây cối rườm rà, mà mài dũa tinh-thần, dẹp yên trần lụy, có thế thì lòng dạ mới vui vẻ thênh thang cũng như non nước có cây nọ, cái cảnh sinh hoạt nhọc nhằn thô bỉ ở đời cũng giảm được nhiều điều khổ sở, mà người làm việc bằng chân tay sẽ khỏe mạnh thêm ra, kẻ làm việc bằng trí-tước được nảy thêm trí-sáo. Một nhà Tây-nho có nói: Người ta được mạnh mẽ tinh-thần, giàu lòng, đạo-đức về đi chơi nhiều lắm, nhưng điều đã tìm tòi cứu xét được ở trong buồng giấy thường không có mấy; là nên biết rằng; những nỗi thông thái chỉ làm việc ở trong buồng giấy thường hay ngu-muội hơn những người ít học. — Về cách đi chơi thường còn ích lợi như thế, huống hồ giới là giới xuân, phong-cảnh như gấm dệt hoa thêu thì đi chơi; xuân còn ích lợi biết bao nhiêu. Xin nói rằng: mùa xuân nhiều cảnh đẹp ai không chơi cũng hoài. Chơi xuân là lòng dạ hòa hợp cùng cỏ cây trơi tốt mà phấn khởi lên. Chơi xuân tức là nâng cao phẩm-cách mình đem làm cho rộng mối yêu thương, quên điều nhỏ mọn, đem tinh-thần mà bạn với non sông cao cũng có về chót vót cao, thâm thâm sâu như ngọn nói xanh làn nước biếc vậy. Ai ơi chơi xuân đi kẻo nữa hoài.

Đỗ-Thoa-Trang

HÀI ĐÀM

Duyên kỳ-ngộ

II

Cô Cai Xác ngâm vừa dứt tiếng, cậu Bởi Xơ hỏi thưởng lai những lúc kể đánh xoong rửa chảo, người lên ngựa xuống xe, giờ phút chốc hóa nên duyên tăng-tịu thì bỗn tình lai-láng, thốt nhiên ngâm nỗi mấy câu rằng:

Cô Cai ơi, nhớ từ khi tôi còn mạo-mi toòng,
Cho đến khi xách nhì cái xoong cũng đã lắm công trình.
Cái cụ Đi-ơ kia sao lắm nỗi bất-bình?
Để cho ai gối chiếc, lại để cho mình chịu nỗi khan xu.
Này cô Cai ơi, cái nhân-duyên ai khéo hẹn hò?
Để tóc mây răng trắng, lại lần mò vào cái bếp than đen!
Có chữ rằng « nhân định thắng thiên »,
Cái lòng tôa đã quyết, moa cũng nguyện bảo đền cho phỉ chữ ba-sinh.
Này cô Cai ơi, biết rằng đâu vận xấu bất thình-lình,
Cũng hàn-làm, cũng nghị-viện, cũng tung-hoành với những ai ai!
Toa hãy nên vui-vẻ tươi cười,
Sòa sòa toa vén, moa sẽ ngỏ hết lời cho toa nghe.
Thôi ô-rơ-voa moa xin phép ra về...

Cuống-ey.

Máy điều thường-thức

Cách giặt đồ thêu

Những hàng thêu toàn sắc trắng thì giặt như sau này: Lấy 75 grammes borax cho vào 1 litre nước lọc đun thật sôi, khi nước đã sôi, rắt cũi ra để nó ở lửa rồi bỏ tấm hàng thêu vào nước đó mà ngâm, đừng vò, để thêu ngâm độ năm phút vớt ra. Lấy 2 litres nước lạnh hòa vào một nắm muối, đem tấm hàng thêu rũ vào nước đó, lấy tay giở lên xuống cho nhẹ, rồi lấy vải mỏng mềm bọc ra ngoài tấm thêu mà vắt nhẹ tay cho nước chảy bớt ra, rồi cứng vào nơi có gió cho khô.

Còn những tấm hàng thêu có sắc, cũng giặt như trên này, nhưng khi rũ nước muối xong rồi đem ngâm vào giấm độ 5 phút sẽ phơi thì tấm thêu vừa sạch lại không biến nhạt mất màu sắc.

Mint-khói-Bẩy

Hội Trí-tri

Từ trình của ông Phạm-Quỳnh hội-trưởng hội Trí-tri, đọc tại kỳ đại-hội-đồng thường-niên ngày 19 tháng 3 năm 1925

Thưa các ngài,

Tôi xin trình các ngài về công việc hội Trí-tri trong năm 1924.

Đại-để tình-hình của hội ta trong năm vừa qua có thể tóm lại một câu là hoàn-hảo cả.

Người đời thường chúa nhau bốn chữ: « *bình yên vô sự* », cho thế là cái hạnh-phúc đệ nhất ở đời. Hội ta cũng được cái phúc bình yên vô sự đó, nghĩa là không xảy ra việc gì lo làng trắc trở, cứ yên ổn mà làm công việc thường, tuần-tự mà ngày ngày tấn tới, năm nay hơn năm ngoái một chút, sang năm lại hơn năm nay một chút, nhật-tiến nguyệt-tiến, dẫu không khoa trương rực rỡ mà được thực lợi thực lợi, như thế thì bình yên mà hoạt động, vô sự mà hữu vi, chẳng hơn là cầu cạnh lấy cái hư-vinh bề ngoài mà nặng bỏ những công việc cốt-yếu du?

Vì ta bình yên vô sự mà không phải là tịch mịch vô vi. Cái cảnh bình yên cũng có năm bảy cách: có cách bảo-thủ bất-động, có cách tiến-thủ thực-hành. Bảo-thủ bất-động là cái cảnh « lão-giả an chi », công cuộc đã thành không lẽ lại để cho đổ nát, cũng gọi là giữ lấy cho còn, chứ không có chí mở mang phát đạt gì nữa; đó là cái tình-trạng của phần nhiều các hội lập ra ở nước ta từ xưa đến nay; tiến-thủ thực-hành là cái cảnh « tráng-niên thanh-đạt », thừa cái cơ sở đã gây nên, muốn mỗi ngày một hỏi đắp thêm vào cho vững vàng hơn lên, mỗi ngày mang rộng ra cho bằng-bột tấn-tới, không phải khua chuông gõ mõ mà huyễn-diệu người ta, nhưng cứ bình-tĩnh toàn-tự cốt cầu lấy kết-quả. Cũng là bình yên vô sự mà hai cái cảnh khác xa nhau biết dường nào!

Hội ta tuy đã lâu năm cao tuổi, nhưng quyết không nguyện theo cái cảnh « lão-giả an chi », mà nguyện theo cái cảnh « tráng-niên thanh-đạt ». Xem như thì-hành năm ngoái thì đủ rõ có khởi sắc hơn xưa.

Xét về số hội-viên thì năm ngoái tăng lên được 75 ông thường-hội-viên, 8 ông nhiệm-hội-viên, nghĩa là những ông đóng vào hội 20 đồng một lúc, 8 ông danh-dự-hội-viên Tây, là những quí-quan có danh giá, có thế lực, mời vào để giúp đỡ bành vực cho hội. Các hội-viên quá cố đi mất bốn ông, các hội-viên xin ra hội mất 3 ông, hoặc vì đổi đi xa, hoặc vì lẽ gì khác. Thật từ xưa đến nay, không năm nào hội ta thêm được nhiều hội viên như thế. Nhưng muốn cho hội thật có thế lực, thì số hội-viên phải càng ngày càng đông thêm lên nhiều nữa, cho tới hàng nghìn người, mới thật là xứng đáng với một hội học lập ra trước nhất ở xứ Bắc-kỳ này và có lẽ ở cả nước Nam nữa. Một hội thịnh hay suy là ở số hội-viên nhiều hay ít. Hội ta là hội cũ nhất trong nước, muốn tránh khỏi cái cảnh « lão-giả an chi » thì phải hăng ngày khuếch-trương thế lực, mà khuếch-trương thế lực không gì bằng họp lấy nhiều người. Đời nay là đời trọng số nhiều. Hơn kém nhau 1 số, nhiều khi cũng đã quyết được sự thắng-phụ. Số nhiều tức là sức mạnh. Như thế thì muốn có sức mạnh tất phải nhiều người. Bao giờ số hội-viên ta được mấy nghìn người thì bấy giờ không những cái sức hành-động của ta sẽ tăng lên bội phần, mà làm thời có cổ-động việc gì, trình cầu điều gì, đối với quốc-dân, đối với Chính-phủ cũng được đắt lời hơn.

Vậy nhân tiện đây tôi xin khẩn cầu các ngài nhân gia tâm khuyến-khích trong chỗ bằng-hữu quen thuộc cho được nhiều người vào hội thêm. Mỗi ngài giới thiệu được giảm ba người thì tôi sẽ hội-viên ta không mấy nỗi lại được vài ba nghìn ngay. Hiện bây giờ ai cũng biết rằng sự cần cho nước ta; nước gì bao nhiêu người hiếu-học đều họp cả lại một nơi, cùng nhau giảng cứu nghĩa-lý, bàn bạc văn-chương, thì lo gì không gây được một cái học-phong xứng đáng với một nước « nghìn năm văn-vật » như nước ấy, có đâu cứ phải tiêu-tiêm mãi trong cái cảnh học-hành dở dang như bây giờ! Lại gần đây cái phong trào lập hội cũng mỗi ngày một thịnh, đã lỗ người nước ta đã biết rằng ở đời này có đoàn thể mới có thế lực; nhưng còn chưa hiểu rằng đủ kỷ lập ra nhiều hội chia vẹn vặt cái thế lực ra, thà rằng họp cả làm một hội đắp lấy cái thế lực lại còn hơn. Hội ta thành lập đã lâu năm, có sở đã vững-vàng, các nhà hữu-tâm trong nước nên giúp sức vào cho mỗi ngày một to một mạnh thêm lên, còn hơn là chia sức ra phân tri cho những cái đoàn-thể còn non nớt, chửa chắc

đã có chủ nghĩa chính-đáng, mà vị tất đã được sống lâu giàu bền.

Muốn biết sự tiến-bộ của hội ta thế nào, không gì bằng xét số thu-n ập chi-xuất hàng năm bao nhiêu. Lời nữa ông phó hội-trưởng Ng-Thành sẽ trình trước về các khoản để các ngài biết. Tôi chỉ xin nói rằng trong năm 1924, hội ta thu cả thảy được 7.792 đồng 71, và chi cả thảy mất 7.134 đồng 28, cuối năm tích sổ lại còn thừa được 658 đồng 43. Được như thế cũng là nhờ ông Ng-Thành chuẩn-chi các khoản có chừng-mực và ông thủ-quỹ Vương-v-Mậu trông nom việc quỹ rất cẩn thận.

Năm ngoái chi các khoản rồi còn dư 658 đồng 43, cộng với số tiền gốc của nội trước 7244 đồng 15, được cả thảy là 79 l2 đồng 58. Vậy thì tư-bản của hội ta hiện nay có ngót 8000 đồng. Nếu ta có cách gì mà tăng thêm được số ấy lên ít nhiều nữa, thì trong khoảng một vài năm có thể ta bỏ lại nhà hội và làm thêm một tầng gác cho rộng rãi hơn. Vì nhà hội ta làm đã 30 năm nay, kể cũng « lão » lắm rồi ; lại hội mỗi ngày một phát đạt thành ra chật hẹp, những khi hội họp đông, không đủ chỗ đứng ngồi. Tôi trông giá ta khởi-xướng lên việc ấy mà mở một cuộc lạc-quyên thì cũng có người vui lòng giúp, thứ nhất là các quí-hội ở Hanoi, phần nhiều là mượn nhà hội ta làm nơi họp tập, chắc sẽ thừa dịp ấy mà quyên-trợ vào nhiều cho làm được thành-công. Song đó là cách cổ-động ở ngoài, may ra thì được nhiều, không thì ít, cũng không thể bằng-cứ được. Chỉ mong chánh-phủ trợ-cấp cho mỗi năm được vài nghìn, thêm vào cái vốn cũ, thì là chắc chắn hơn cả, có thể khỏi công làm ngày được. Hiện nay chánh-phủ Bắc-kỳ giúp cho mỗi năm 700 đồng (đúng số là 690 đồng) ; thành-phố Hanoi thì mấy năm trước cấp cho năm thì 1 0 đồng, năm thì 2i0 đồng ; năm nay quan Đốc-lý mới, dư mà tặng cho 300 đồng, ngài cũng tỏ bụng muốn giúp cho hội ta lắm, nhưng số dự-toán thành-phố không có dư mà giúp thêm được nữa. Hội ta trong 30 năm nay theo đuổi một cái mục-đích rất chính-đáng, là truyền-bá khuyến khích sự học trong dân gian, tưởng cũng giúp được chút đỉnh cho cái công khai-hóa của chánh phủ, chánh-phủ trợ-cấp tưởng-lệ cho cũng là phải. Bởi vậy tôi có thay mặt hội viết giấy lên xin quan Toàn quyền cấp cho mỗi năm một món tiền để, xem chừng ngài cũng sẵn lòng giúp, nhưng chưa biết có được y số thế không.

Vậy thì nếu ta có đủ tiền năm nay có thể mua việc làm nhà được.

(Còn nữa).

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM

(Payements en timbres poste)

Nhiều ông gửi tiền trả bản-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bản-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài lưu ra những tiền đổi chỗ ở, còn thì bản-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ 23 độ
15 giờ 25 độ

Giá thóc gạo

Gạo hạng nhất, một tạ	11 50
— nhì, —	11 62
— ba —	11 72
Thóc hạng nhất, —	7 00
Bắp ngô —	7 90

Giá bạc. Kể từ ngày 23 Mars 1925, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 1 f. 10 70

Thị giá quốc trái. — Ngày 21 Mars 1925 : 47,10. — 56,70. — 47,45. — 48,10 — 69,50.

Quan Thống-đốc Hongkong đã tới nơi. — Quan Thống-đốc Hongkong là M. Stubbs đi chuyến tàu *Inconstant* đã tới Haiphong sáng hôm qua lúc 8 giờ rưỡi. Khi tàu tới bến, thì đội pháo-thủ có bắn mừng 17 phát đại và các quân lính đều bàng sáng chào. Ra đón quan Thống-đốc Hongkong tại bến, có quan Thống sứ Krautheimer, quan Đốc-lý Haiphong Paquin, quan bác-sĩ Forest đại-biểu của Bắc-kỳ tại Thượng hội-đồng thuộc-địa và M Porchet là hội-trưởng phòng T ương-mại Haiphong. Quan chánh cai-trị Damiens là phó quản-lý văn-phòng quan Toàn-quyền và đại-úy Bernard là quan hầu cũng đến đón tại bến tàu và thay mặt quan Toàn-quyền chúc mừng M. Stubbs.

Sau khi làm lễ tiếp kiến tại tòa Đốc lý t i quan Thống-đốc có t ăm qua thành phố nhưng p ải lúc mưa to qua. Quan Thống - đốc Stubbs với quan hầu lại lên ngay Hanoi cùng với M. Damiens và đại-úy Bernard. M. Stubbs tới p ủ Toàn quyền lúc 12 giờ trưa, có một đội lính do quan thiếu tá Bonnaud quản đốc bồng súng chào.

Cơm sáng xong, quan Thống-đốc đi thăm trường Bác-cổ và buổi tối ngài nghỉ tại phủ Toàn-quyền.

Ngày hôm nay 23 Mars M. Stubbs đi xem các phố ta và các kỹ-nghệ vật. Sáng hôm nay quan Thống-sứ đãi tiệc và chiều thì quan Toàn-quyền đãi tiệc. Tiệc xong có cuộc đạ-vũ và cuộc ớp b ng về những phong-cảnh Đông-dương.

Sở Tài-chính. — M. Bertheux là phó chủ-sự ngoại hạng thuộc bộ Thuộc địa kiêm c ức phó Tài-chính Đông-dương thì nay quyền Tài-chính tổng-trưởng kể từ ngày 10 mars 1925.

Ngạch cai-trị. — M Entrope quan cai-trị hạng nhất chánh hội-đồng ủy-viên thành-phố Saigon nay kiêm thêm chức giám đốc các việc chính-trị và hành chính tại Nam-kỳ thay quan cai-trị hạng nhất Tholance về nghỉ.

Vô-tuyến-điện của Vân-nam. — Vừa có điện tín của Vân-nam báo-cáo rằng nhà Vô-tuyến lớn của Vân-nam nay đã thông tin được với Phụng-thiên (Monk den) rất là dễ dãi.

NHÀ ĐẺ CẨN THẬN

51, Phố Mã-Mây, Hanoi

Đám tang cụ bà Ng-trọng-Hiệp. — Sáng hôm nay, hồi 8 giờ đã cất đám cụ bà Cẩn-chính Ng-trọng-Hiệp tại quí xá ở làng Kim-lũ. Có quan cai-trị Maillard đại-biểu quan Thống-sứ Bắc-kỳ, quan Thiếu Hoàng-trọng-Phu, quan Đề-thống Đỗ-đình-Thuật, quan án Hà-đông Đỗ-dương-Thanh, quan tuần-phủ Bùi-huơng-Thành, quan huyện Bài-ngọc-Hoàn ở Thanh-trì, vân vân và các bà con ở thành-phố Hà-nội về đưa đông lắm.

Các kỳ thi năm nay. — Trong số báo trước, đã đăng ngày tháng các kỳ thi Pháp về khoa thứ nhất năm nay rồi, nay đăng đến ngày tháng các kỳ thi Pháp-Việt về k óa thứ nhất năm nay như sau này :

Các kỳ thi Pháp-Việt

1° Bằng Cao-đẳng Tiểu-học Pháp-Việt (Diplôme d'Études primaires supérieures franco-indigènes :)

Hanoi, Huế và Vinh ngày 25 mai.
Saigon, Pnom-Penh 22 juin.

Các đơn x n ứng thi gửi đến sở học-chính ở các phủ Thống đốc, Thống-sứ và Khâm-sứ ; ở Hanoi, Huế và Vinh nhận đến ngày 9 mai, ở Saigon, Pnom-Penh nhận đến ngày 6 juin là cùng.

2 Bằng tú tài bản xứ (Baccalauréat d'enseignement secondaire franco-indigène) :

Hanoi ngày 2 juin.
Saigon ngày 29 juin.

Các đơn xin ứng thi gửi đến nha Học-chính Đông-pháp và sở Học-chính tại phủ thống-đốc Nam-kỳ, ở Hanoi nhận đến ngày 16 mai, ở Saigon nhận đến ngày 13 juin là cùng.

SÁCH MỚI : « PHÉP DẠY TIẾNG NAM VÀ MẸO TIẾNG NAM » 0 $ 40 « SÁCH MẸO TIẾNG NAM » 0 $ 25 của ông LÊ THƯỚC, Đốc học Thanh hóa soạn ra để các thầy giáo và các học trò các trường Sơ-học dùng. Hai sách cho học-trò đi thi Tiểu học yếu-lược. Bán tại Mạc-đình-Tư, Hanoi ; Hợp-tài, Thanh-hóa ; Mỹ-thành, Vinh ; Đắc-lập, Huế hay tại nhà tác-giả.

Một tuần-lễ chớp-bóng rất đặc-biệt!!!

Từ thứ tư tới đến thứ bảy 7 avril 1925

TOU-FOU muốn lấy vợ

Đại hài-kịch 3 đoạn

LƯƠNG-HỮU-THẦN DIT LÉON CHALL BÔNG VAI TOU-FOU

TOU-FOU

Tou-Fou là ai ?

Kẻ khôi-hài ! mới xuất hiện
Trên đời có một không hai !
Đóng vai nhân-cách đã thao
Đóng vai hào-hiệp cũng tài xứng vai
Xã Viễn-Đông từ nay nổi tiếng
Thảo lâm lông ao ước các ngài
Mỗi khi đến xem phải cười vỡ bụng
Tou-Fou hẳn tỏ mặt là ai ?
Kẻ khôi hài ! mới trỗ tài !!!

Hội Phủ-giầy. — Sở Hỏa xa có lời ba các độ công chúng biết rằng : nhân hội Phủ-giầy (Nái-gôi), thì từ ngày 26 tháng ba cho đến mồng một tháng tư tây, tức là tự mồng ba cho đến mồng chín tháng ba ta, có cho chạy thêm mấy chuyến xe riêng như sau này :

Ở Hanoi đi Nái-gôi : Chuyến xe số 51 chạy hồi 6 giờ 03 ; chuyến xe số 61 chạy hồi 10 giờ 25 ; chuyến xe số 71 chạy hồi 12 giờ 55.

Ở Nái-gôi về Hanoi : Chuyến xe số 72 chạy hồi 8 giờ 31 ; chuyến xe số 52 chạy hồi 14 giờ 27 ; chuyến xe số 62 chạy hồi 15 giờ 50.

Cuộc thi xe-đạp chạy Haiphong vừa đi vừa về. — Hội xe-đạp định đến ngày chủ-nhật 5 avril sẽ tổ-chức một cuộc thi xe-đạp từ Hanoi đi Haip ong rồi từ Haiphong lại về Hanoi. Bắt đầu khởi hành từ cầu sông Cái và lượt trở về thì lấy đường Henri Rivière, trước của nhà khách-sạn *Métropole* làm đích.

Bán ruộng bỏ. — Các điền lệ về việc bán đất đấu giá các ruộng bỏ ở vùng Bạch-long đã làm xong và đã trình quan Thống-sứ duyệt y để nay mai đem đấu giá. Nhưng nghe nói chỉ những làng duyên-hải vùng ấy mới được dự cuộc đấu giá này mà thôi, còn người ngoại thì không được dự. Nếu vậy thì có lẽ phải lươ, là không để riêng cho các nhà tư-bản được hưởng lợi, mà cái lợi, cũng hơi có thể gọi là phần cho dân sở tại được. Ruộng vùng này ước chừng 2,000 mẫu.

Ô-tô tưới đường. — Nghe nói thành-phố lại mới sắm thêm mấy cỗ ô-tô tưới đường nữa. Nếu vậy thì các phố ta có thể mong rằng cũng được cái hân-hạnh ô-tô tưới đường đi qua chăng? Mươi mười lăm hôm nay ta không pasi cái tội hít bụi của các ông có ô-tô với xe ngựa là vì có trời tưới đường hộ, nhưng nào trời có mưa mãi quanh năm, — mà mưa mãi cũng khổn — nay mai tạnh ráo bụi lại bay lên đầy đường. Nay thấy hỏi có tâm ô-tô tưới đường mới sang thì ta rất mừng, nhưng mong rằng không phải là cái mừng trượt.

Quan Đốc-tơ Bi-cơ-man

Có phòng khám bệnh tại phố hàng Giò số 33 Hanoi

HIỆU BÁO-CHẾ

CHASSAGNE

59, Rue Paul-Bert, Hanoi

Có bán đủ cả các thứ thuốc

NÊN HỎI QUYỂN MẪU HÀNG (CATALOGUE) Ở ĐÂY

Tòa án Trừng-trị. — Sáng hôm nay, tòa án Trừng-trị xử những việc sau này :

Thợ như thế thì cũng khó tin được. — Ng-duy-Lạc là thợ sơn nhận 20 đồng của một người tên là Lê-đình-Cao đặt làm một bức hoành sơn và 30 đồng của một người khác tên là Ng-văn-Phái đặt làm một bộ tứ bình. Anh thợ này nhận được tiền tiêu đi, không làm gì cả rồi trốn đi. Khi bắt được hỏi thì hắn khai là trót lấy tiền đặt tàng trả tiền mua gỗ chịu. Sau không có tiền mua gỗ làm hoành cho nên phải trốn, còn như tứ-bình đương làm dở dang thì gửi nhà bạn tên là Ng-v-Quyết tức Đức cũng làm nghề thợ sơn. Hỏi Nguyễn văn-Quyết cũng nhận Ng-duy Lạc có gửi bộ tứ-bình thật song còn nợ tiền nên tên ấy bán đi để trừ vào nợ. Tòa phạt tên Lạc 4 tháng tù và tên Quyết 3 tháng tù.

Đi tàu thủy thế thì nguy thật. — Một hôm nở Trương-chính xuống tàu tỷ ấy của công-ty Ning-H ng, chạy đường Hanoi Haiphong khám thấy chở hơn 9.0 hành-khách là quá cái số nhà nước đã định, sở Thương-chính liền làm biên-bản biên tên người mại-bản tàu ấy là Tchang-Yam để trình. Nhưng nay tòa xét thì công việc trông nom chở hành-khách và hàng hóa tàu là công việc của người *ba-toong* chứ không phải của người mại-bản, nên hoãn tại 25 hôm nữa để xét xem có phải việc ấy trách cứ ở người *ba-toong* không.

Bây tớ bất lương. — Ng văn-Phú mới ở với một người tên là Cảm, được vài hôm rồi ăn cắp đôi giầy bỏ chủ trốn, biên đã có đơn trình ở sở Cảm. Một hôm người chủ đi đường tình cờ bắt gặp thì tên ấy chạy, người chủ đuổi theo thì có người mật-thám đi tuần trông thấy chạy theo bắt được. Hỏi thì tên ấy chối. Nhưng có chứng cớ nên tòa phạt tên ấy 4 tháng tù.

Hung hăng đánh người. — Hôm mồng 2 tháng 2 tây vừa rồi, Ng-văn-Hảo, làm hồi đi tàu thấy vợ quê đi lại trên boong dắn giấy vào chân đứa bé, người mẹ đứa bé ấy tên là Ng-thị-An thấy thế có mắng và bảo phải đi cho cẩ ỷ. Bấy giờ tên ấy thị hùng nhân chân đi giấy tây mới mua, liền đá thốc người đàn bà ấy mấy cái vào bụng. Người đàn-bà ấy đau quá nằm lăn ra đấy sau người chồng phải đưa vào nhà thương chữa trong một tuần lễ mới khỏi. Theo như giấy của quan thầy thuốc thì người đàn-bà ấy đau ở dạ con. Tòa phạt tên Hảo 2 tháng tù.

Thông đồng với bọn cướp đường. — Chiều tối tên Phạm-văn-Tôn là cu-li có kéo xe cho hai người đàn-bà, khi đến gần Lò-lợn thì có một bọn cầm dao ra bóc lột t ại người đàn-bà ấy và lấy cả tiền nong. Lúc bọn cướp đường đã trốn rồi thì tên cu li xe ấy cứ đòi tiền xe hai người ấy mãi. Cứ như t ung của hai người đàn bà bị bóc lột ấy mà sở Cảm đã biên vào biên bản thì tên cu-li xe là đứa đồng đảng bọn cướp đường, vì nó cứ đi trông trình để đợi giới tốt cho bọn ăn cướp ra bắc l t. Nay vì hai người đàn bà bị bóc lột chưa tìm thấy nên hoãn đến kỳ sau.

Tòa án binh. — Đến sáng 28 này, tòa án binh đệ nhất sẽ họp để xét những việc sau này :

1. Lý văn-Hoạt, lính khố-đỏ vệ thứ hai về tội đào-binh.
2. Đặng-Dại, lính khố-đỏ vệ thứ ba, cũng tội trên ấy.
3. Rollin Albert Previe Marie lính pháo thủ, ăn cắp đồ binh.

Y-khoa bác-sĩ Sarrailhé

55 nhà 5, phố Tiền-nhuận, Giây nói 386

Xét nghiệm máu mủ, đờm rãi, phân, nước tiểu, bằng kính hiển-vi.

Chữa bệnh ho lao, bệnh giang-mai, bệnh siển, bệnh đau da dày, đau ruột, bệnh đàn bà và hỏ-sinh, vân vân.

Nói được tiếng An-nam, không phải dùng thông-ngôn.

Thứ ba, thứ năm, thứ bảy khám bệnh từ 8 giờ đến 6 giờ 30 chiều.

Trừ ngày chủ-nhật, còn ngày nào cũng từ 9 giờ 30 đến 12 giờ trưa, có hẹn ngày và giờ cho bệnh-nhân đến chữa. 2060

Ngạch tòa sứ. — M. Đỗ-duy-Chính, thư-ký hạng nhất ngạch tòa sứ được từ chức kể từ ngày 15 mars 1925.

Ngạch thừa-phái. — M. Nguyễn-huy-Bích, huấn-đạo hạng ba tại huyện An-dương (Kiến-an) nay đổi tòng-sự tại dinh quan tuần-phủ Phú-thọ thay M. Hoàng-Nhu, thừa-phái hạng ba đổi đi Kiến-an.

M. Phạm-v-Toan, quán làng Đèn-thư, tổng Phương-trung, huyện Thanh-oai (Hà-đông) đỗ thừa-phái số 7 kỳ thi năm 1922 nay được bổ thừa-phái hạng nhất, hàm tòng cửu-phẩm văn-giai, và bổ đi c ấu Định-hóa (Thái-nguyên) thay M. Ng quế-Nhu đổi đi châu Vũ-nhai.

Ngạch Lâm-chính. — M. Boàn-v-Ngoãn, Lâm chính chuyên-môn tá-sự hạng tư được nghỉ nay có đơn xin lại được phục hồi ngạch cũ.

(Xem tiếp theo bo. cột thứ hai).

ĐƯỜNG Ô-TÔ HÀ-NỘI THÁI-NGUYÊN

Công-ty vận-tải số 1 bí-bá-số công-chúng biết cho rằng từ ngày chủ-nhật 1er Mars 1925 này, bản công-ty sẽ dùng xe 6-15 vận-tải rất đẹp cho ngày đường từ Hà-nội đến Thái-nguyên.

Ngày nào cũng vậy, xe hãi 8 giờ sáng thì xe 6-15 ấy khởi-hành ở Hà-nội đi Thái-nguyên. Về xe 5 giờ sáng thì khởi-hành ở Thái-nguyên đi Hà-nội.

Khởi-hành ở Hà-nội, số 100, 8 Gambetta, và chỗ nhà ga. 2126

PHARMACIE FRANÇAISE & INDIGÈNE

Pharmacie Montéso

54, RUE PAUL-BERT, HANOI

DẦU-GAN-CÁ-VIÊN

(Spécialité huile de foie de morue)

Mỗi ngày uống hôm viên, sáng 2 viên, chiều 2 viên, trước khi ăn cơm.

Giá mỗi lọ : 0$80

油肝魚牌

Âu-học tùng đàm???

Của cụ cử LƯƠNG-VĂN-CAN soạn

Bán khắp các hàng sách

Giá 0$30

SÁCH MỚI XUẤT BẢN

LA COMPOSITION FRANÇAISE aux examens franco-annamites

của M. L. HOULLIER

Giáo-sư trường Bảo-hộ soạn riêng cho học-trò Việt-Nam

Bán tại nhà in bản-quán

Giá mỗi quyển. . . . 0$ 30
Tiền cước mỗi quyển . 0 , 12

Ai ở xa xin viết thư về cho ông BÙI-XUÂN-THÀNH
61 — 63, Rue du Coton — Hanoi

ĐÃ CÓ

CHUYỆN GIẢI TRÍ

THỨ TƯ

Bán ở khắp các hàng sách

Giá 0$ 15

số 148

THUỶ-HỬ[2]

BẢN-QUYỀN ĐỂ MỤC ĐÍCH THƯƠNG-MẠI

Bấy giờ mọi người thân-thuộc hầu hạ đều đã chán-nản, mỗi người bỏ đi lần tránh một nơi. *Trương* đô-giám cùng *Trương* đoàn-luyện và *Tưởng-môn-thần* đang chuyện trò với nhau. *Vũ-tùng* đứng dưới cầu thang, lẳng tai để nghe.

Tưởng-môn-thần tấm-tắc khen-ngợi mà nói với *Trương* đô-giám rằng :

Ngài đã hết lòng trả thù cho tôi thì cái ơn nặng ấy tôi biết lấy gì báo đáp.

Trương đô-giám nói :

— Nếu không phải *Trương* đoàn-luyện đây là cố anh em với tôi thì ai lại chịu làm những việc như thế. Ông dẫu tốn chút tiền bạc, nhưng tôi đã bảo người chỉ trong sớm tối hôm nay là thế nào cũng giết chết hẳn ở *Phi-vân-phố* vậy. Sáng mai bốn người chúng nó về đây, bấy giờ ta sẽ biết rõ được tin.

Trương đoàn-luyện nói :

— Bốn người cùng nhau giết một mình hắn, làm gì không xong. Làm người phỏng có mấy thân, còn sống sao được.

Tưởng-môn-thần nói :

— Tôi đã dặn các đồ-đệ tôi cứ đến chỗ ấy thì phi i hạ thủ, rồi về đây phi báo.

Vũ-tùng nghe nói, lửa giận bừng bừng, tay phải cầm dao, tay trái hoa lên mà nhảy xổ vào. Bấy giờ nếu bảy cây đèu, ánh sáng rực-rỡ, lại có bóng mặt trăng c iếu vào mấy nơi cửa sổ, cho nên trong lầu vắng-vẻ như thế ban ngày. Các đồ tùm-kủi ở trước mặt vẫn còn để bừa-bãi chưa dọn.

Tưởng-môn-thần đang ngồi tại trên ghế chéo, trông thấy *Vũ-tùng*, giật mình kinh sợ, ba hồn bảy vía đều đã lên đến mây xanh. *Tưởng-môn thần* còn đang luống-cuống thì bị *Vũ tùng* chém cho một nhát vào mặt suốt xuống cái ghế phải gãy tan ra.

Vũ-tùng xoay mình quay lưỡi dao lại. *Trương* đô-giám vừa rồi chân ra thì bị *Vũ-tùng* đưa cho một nhát ngang tai qua mặt mà ngã lăn xuống đây. Hai người ấy đều quản-quèo cựa dậy ở dưới vân gác.

Còn *Trương* đoàn-luyện nguyên là Võ quan xuất thân, dẫu đang rượu say, nhưng vẫn còn chất hăng-hái. Trông thấy *Vũ tùng* đánh ngã hai người, biết rằng chạy chẳng thoát nào, mới cầm chiếc ghế giơ lên để đánh.

Vũ-tùng đỡ nằm ngay được, tức-khắc đâm mạnh một cái. Võ-luận rằng *Trương* đoàn-luyện đang trong khi say rượu, dẫu không rượu say thì cũng chẳng tài nào mà địch nổi được cái thần-lực của *Vũ-tùng*, hắn liền ngã lăn xuống.

Vũ-tùng sấn vào, cắt ngay lấy đầu. *Tưởng-môn-thần* vốn có sức khỏe, bấy giờ đã bị dậy được, *Vũ-tùng* lại đá cho một cái ngã ra, rồi cũng cắt lấy đầu. Lại quay lại cắt đầu *rương* đô-giám.

Vũ-tùng trông thấy trên bàn có bày rượu thịt, mới cầm bầu rượu uống thẳng một hơi, lại uống luôn ba bốn bầu nữa, rồi cắt lấy cái vạt áo của bọn nằm chết kia, đem lau vào máu, vạch lên tường với, v ết 8 chữ đại-ty rằng :

« *Sát nhân giả đã hồ Vũ-tùng giả* ».

Nghĩa là.

« Kẻ giết người là *Vũ-tùng* đánh hổ ».

Vũ-tùng lại nhặt mấy thứ tẩu-khí ở trên bàn dắt vào trong mình, vừa toan quay xuống thì bỗng nghe tiếng *Trương* phu-nhân ở dưới lầu nói :

— Các ngài ở trên lầu đều say rượu cả rồi, mau mau cả hai người lên để đỡ xuống.

Nói chưa dứt lời thì có hai người đi lên. *Vũ-tùng* đứng nép vào bên cầu thang, trông t ấy hai người ấy tức là hai kẻ thân thuộc trong nhà *Trương* đô-giám đã bắt trói mình hôm trước đó.

Vũ-tùng nép trong xó tối, để cho chúng lên, rồi đứng chắn lối đi. Hai tên người nhà bước vào trong lầu, trông thấy ba cái tử-thi nằm lăn ở trong vũng máu thì kinh hồn khiếp đảm, nói không ra tiếng, lạnh ngắt cả người, khác nào như người đem bỏ xuống sợ ra mà rới một thùng nước băng từ đầu đến chân vậy.

Hai người với-vàng quay lại thì *Vũ-tùng* đã đứng ở phía sau lưng, giơ dao đâm chết ngay một đứa, còn một đứa nữa vội vàng qui xuống van lạy để xin tha chết cho.

Vũ-tùng nói :

— Tha sao cho được !

Vũ-tùng vừa nói vừa tâm lấy, thì cho một nhát. *Vũ-tùng* lại lầm-nhầm nói một mình rằng :

— Việc này không thể đừng được, dẫu giết trăm mạng cũng là một chết mà thôi.

Nói xong, cầm dao đi xuống dưới lầu. *Trương* phu-nhân hỏi rằng :

— Cái gì ở trên lầu mà lọc-đọc như thế ?

Vũ-tùng tiến vào trước phòng *Trương* phu-nhân trông thấy có người lực-lưỡng đi đến, liền hỏi :

— Ai đó ?

Vũ-tùng giơ dao đâm cho một nhát vào mặt, *Trương* phu-nhân ngã lăn ra mà kêu rầm lên, *Vũ-tùng* liền chẹn ngay lấy, rồi cầm dao cắt cổ, nhưng cắt mãi không đứt. *Vũ-tùng* có ý nghi ngờ, cầm soi lên bóng trăng, nhìn lưỡi dao lấy xem sao thì thấy lưỡi dao đã mẻ.

Vũ-tùng nói :

— Thảo nào mà cắt mãi không thấy đứt !

Vũ-tùng chạy xuống dưới nhà bếp, quăng bỏ con dao mẻ cầm lấy ngon giáo, lại quay trở vào. Bấy giờ bóng đèn thấp-thoáng, con *Ngọc-lan* là đứa con bát hôm trước đang dắt hai đứa trẻ đi đến, sực trông thấy *Trương* phu-nhân bị giết, rầm lên dưới đất thì vội kêu lên rằng :

— Trời ơi ! Khổ sở chưa !

Con *Ngọc-lan* vừa kêu được một tiếng thì *Vũ-tùng* cầm ngon giáo đâm suốt qua bụng chết ngay. Hai đứa trẻ con cũng đều bị *Vũ-tùng* đâm chết. *Vũ-tùng* chạy ra nhà ngoài, đóng giới cửa lại, rồi lại quay vào, tìm nốt mấy người đàn-bà, cũng đâm chết cả, nằm la-liệt ở dưới mặt đất.

Vũ-tùng nói :

— Bây giờ ta mới được hả lòng ! Nói xong, quăng nốt cái vỏ dao lưng đi, tay cầm ngon giáo, lại đi ra phía cửa sau. Khi đi đến chuồng ngựa, lo khăn gói xuống, đem mấy thứ tẩu-khí đã giắt vào mình lúc trước, gói cả vào trong khăn gói, rồi kỵ ngoắc lên vai, đảo bước ra đi.

Vũ-tùng đi đến bên thành, nghĩ t ầm : nếu ta đợi đến khi cửa thành mở thì tất bị bắt mà thôi. Chi bằng ta trèo qua thành ra để mau mau tìm phương thẩu thoát.

Cái thành *Manh-châu* bé nhỏ bằng đất, cũng không cao lắm. *Vũ-tùng* chống ngọn giáo xuống đất, nhún mình nhảy qua. Ra đến bên ngoài, tay cầm ngọn giáo đứng ở bên bờ. Bóng trăng chiếu sáng, nhìn xuống mặt nước, chỉ sâu độ mọ hai thước.

Bấy giờ đang trung-tuần tháng mười, các nơi có nước pần nhiều khô cạn. *Vũ-tùng* rút giầy xắn quần, lội qua bèo đi ra phía ngoài. Khi sang đến bờ bên kia, sực nhớ rằng trong khăn gói của *Thái-an* đưa cho mình lúc trước có đôi giầy gai, mới lấy ra đi.

Khi ấy nghe tiếng trống trong toan : đã báo canh tư về bu điều.

Vũ tùng nói :

— Bây giờ ta đã qua nơi nguy-hiểm, nhưng chỗ này cũng không phải là chỗ nên đứng lâu.

(Còn nữa).

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Rượu bồ-đào:

TONIQUE TONKINOIS

Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo hình tự-nhiên in ra đây, chứ không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to!!

Ngày mùng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ ba, tòa Nội-các phụng lời châu phê rằng:

Chiểu nay đại được phòng của MONTÈS qui-ông, có chế nên một thứ rượu bồ đã từng ngự dụng qua rất hay, đáng nên gia thưởng, trước lục phê thị gửi cho qui được-phòng chủ-ông để tỏ thanh-giá.

Khâm thử.

[illegible]

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ. 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giở lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-che MONTÈS

54, Phố Tràng-tiền, 54

HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư tờ báo này.

茂 MAO-SENG 盛

57, Rue Jean-Dupuis (Phố Mới), Hanoi

MÁY NÓI SỐ 248

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 31 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, cống, chấn-song bằng xi-mo. Được nhiều giấy khen của Nhà-nước.

Hàng tốt, giá cũng hạ, vì hiệu tôi muốn mong đông khách.

Qui-khách có dùng, xin mời chiếu cố.

2045 MẬU-THỊNH kính cáo.

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Bệnh đau mỏ mắt, đau mắt, đau da màng mắt, chảy nước mắt. Muốn chữa khỏi các bệnh ấy thì nên dùng:

Thuốc Ciella

Giá một lọ: 0$50

Có bán tại: Nhà Ba-chuông. Hanoi

Danh dự bội tinh (*tiếp theo*). — Chiểu theo nghị-định ngày 12 mars, những người bản xứ có tên sau này được thưởng danh dự bội tinh (médailles d'honneur)

Bội-tinh bạc hạng nhì

MM. Phạm Ý. Đỗ-huy Quỳnh, Đặng-văn-Long, thư ký giây thép ở Tourane; Ng-xuân-Giản, mécanicien ở sở giây thép Hà-nội; Ng-văn-Qui, thư ký giây thép ở Đồng-hới; Lê-văn-Ngọc *facteur* giây thép ở Nam-vang; Trần-văn-Xôn, thư ký giây thép ở Pursat; Phan-văn-Xoa, thư ký giây thép Luang-Prabang; Ng-văn-Đông, nấu bếp cho quan chánh Kiểm sát tài chính; Ng-văn-Chanh, thư ký sở Kiểm-sát tài chính; Ng-văn-An, tùy phái sở tài chính; Ng-đức-Nhuận, thư ký sở hưu trí; Ng-bá-Chi, thư ký sở vô-tuyến; Dương-công-Cẩn, thư ký sở mật thám; Lê-quang Hoa, khán hộ sở Y-tế.

Các binh sĩ có tên sau này đều được thưởng danh dự bội tinh:

Bội tinh vàng hạng nhì

M. Võ-văn-Kỳ, chánh quản thuộc vệ binh khố đỏ Trung-kỳ.

Bội tinh bạc hạng nhất

MM. Trần-văn-Mậu, phó quản. Ng-văn-Dan, chánh quản; Phạm-hữu-Truyên, đội, thuộc vệ binh khố đỏ Trung-kỳ; Ng-văn-Vinh, phó quản, thuộc sở Y-tế; Ng-văn-Đạo, thi sai thuộc đội Sen-đầm Trung-Bắc-kỳ; Ng-văn-Giát, thi sai, thuộc đội Sen-đầm Nam-kỳ và Cao-mên.

Bội tinh ban hạng nhì

Vệ khố đỏ Trung-kỳ: MM Lê-văn-Tiếo, Ng-hữu-Tri, Ng-văn-Thảo, Lê-văn-Ngọ. Đàm-văn-Huỳnh, Huỳnh-văn-Chiên, Ng-v-Chọn, Ng-văn-Đôn.

Vệ khố đỏ thứ nhất Bắc-kỳ: MM. Ng-xuân-Mục, Trương-Tuống, Bùi công-Qui, Đỗ-văn-Thi, Trần-xuân-Phạm, Trịnh-thanh-Mạc, Ng-hữu-Sở, Cao-văn-Cẩn, Trần-văn-Tiết, Lê-văn-Thoa, Lê-đình Quan, Bùi-doãn-Chúc, Phạm-Chúc, Trần-đình-Bảng. Ng-văn-Hân.

Vệ khố đỏ thứ nhì Bắc-kỳ: MM. Ng-Viêm, Vũ-Sử, Ng-v-Hách, Lưu-Ưng, Vũ-Nhiên, Đinh-Thọ, Bùi-văn-Nho, Ng-văn-Phúc, Đào-Toái, Phạm-Thụy, Mai-văn-Quang.

Vệ khố đỏ thứ ba Bắc-kỳ: MM. Ng-tiến-Tùng, Ng-Canh, Ng-văn-Cương, Lê-bá-Cơ, Vương-văn-Đắc, Nông-v-Vượng, Vũ-Tiếp, Ng-Hét, Trần-Lạc, Ng-văn-Tài, Ng-văn-Cẩn, Phạm-Trinh, Đỗ-xuân-Lan, Phạm-hữu-Phấn, Doãn-văn-Bích.

Vệ khố đỏ thứ tư Bắc-kỳ: MM. Ng-văn-Kiên, Vũ-văn-In, Phạm-lương Phương, Mai-văn-Tấn, Phạm-Đan, Ng-Oánh, Ngô-xuân-Dục, Phạm-Hịch, Phạm-văn-Hảo, Bùi-lệ-Trạch, Phạm-văn-Hoàng, Trần-văn-Côn, Ng-văn-Thu, Ng-văn-Chiêu, Mai-văn-Bảo.

Vệ bộ binh thuộc địa thứ chín: M. Đặng-văn-Hanh

Vệ pháo thủ thuộc-địa thứ tư: MM. Ng văn-Phôi, Đỗ-viết-Đinh.

Vệ pháo thủ thuộc-địa thứ năm: MM. Lê-văn-Cay, Lê-văn-Cốc, Ng-văn-Thịnh, Ngô-v-Dinh, thuộc toán lính thợ; Ng-v-Tục, Đoàn-v-Tưởng, thuộc sở y-tế; Ng-hữu-Giới, thuộc sở pháo thủ Trung Bắc-kỳ; Giang-v-Đoàn, Ng-Quang, thuộc đội sen-đầm Trung Bắc-kỳ; Ng-văn-Vườn, thuộc đội ky mã.

Các binh-sĩ Đông-pháp đóng ở ngoại quốc: MM. Ng-đăng-Cẩn, Lê-văn-Mưu, Ng-trọng-Rang, Lương-Lộc, Ng-Bách, Ng-đình-Mô, Đoàn-văn Hòa, Ng-văn-Vấn.

Việc mất cắp ở chùa Bích-lưu — Bản báo tiếp được bài sau này:

Vừa rồi có hai tờ báo khác đăng bài « Sư ăn cắp » và « Sư với mõ », nhưng vì có nhiều điều không được thực, nên tôi xin nói lại rõ đầu đuôi để mọi người được biết kẻ gian người ngay là thế nào.

Nguyên có một người đàn-bà ở phố hàng Bạc xưa nay vẫn đến đề hầu bóng ở chùa Bích Lưu và vẫn có một bộ đồ-ngự đáng giá là 300 đồng; một hôm kia trong chùa có lễ thượng-nguyên, bà này có đến chùa hầu bóng, khi xong việc thì xếp các đồ ngự đưa cho tên Xuân cất đi, vì tên Xuân, hồi 5 năm về trước, có ở chùa này, nhưng sau vì hắn lớn lên và chùa này toàn sư nữ cả, e điều bất-tiện, nên không nuôi hắn nữa, từ đó trở đi hắn sang ở bên chùa Liên-thủy ở cạnh ga, song những khi có công kia việc nọ hắn vẫn đi lại hầu-hạ bên chùa Bích-lưu, bởi thế nên hôm đó bà kia tưởng tên Xuân vẫn là người ở cũ, nên đưa cho hắn cất, nào ngờ đem mở đến miệng mèo! Đến hôm sau bà này sai người nhà đến chùa hỏi cái tráp đồ thì thành ra không cánh mà bay! Nhà chủ biết mất, và các sư-bà có xin nhận đền, song nhà chủ không muốn như thế nên vẫn có ý đề thăm dò tin tức, nhưng mãi cũng chẳng thấy gì, bất-đắc-dĩ phải đi trình sở mật-thám, sở mật-thám phải luôn viên thanh-tra đến chùa Liên-thủy bắt được tên Xuân đem về tra hỏi, nhưng nó không xưng, sau lại cho người đến xét tại chùa Liên-thủy, thì bắt được một hòm khăn chầu áo-ngự của tên Xuân mới sắm để ngồi đồng, viên thanh-tra đem những cái đó ra hỏi vặn nó thì nó mới thú nhận rằng khi nó đã lấy được cái tráp mang về chùa Liên-thủy lấy hết đồ rồi bỏ tráp xuống ao, khăn áo đem cầm lấy ngót chục bạc, vòng và nhẫn đem chặt vụn ra đem bán, còn mấy chuỗi hột thì gửi các nơi, lập tức viên thanh-tra dẫn nó đi lấy các tang-vật rồi làm biên bản giải đến tòa án.

Đầu đuôi rõ ràng là thế, thế mà kẻ nói sư-ông, người kêu sư-cụ chùa Bích-lưu ăn cắp thì chẳng oan cho các sư lắm hay sao?

L. B. lai cảo.

VIỆC BẮC-KỲ

PHÚ-THỌ

Hội đền Hùng tỉnh Phú-thọ. — Mỗi năm ngày 11 tháng ba ta, là húy-nhật đức Tổ-vương, ngày mồng 10 quan tỉnh làm lễ quốc-tế mà đệ niên nhà nước bảo-hộ có cấp tiền để làm lễ Hội-đồng chúng tôi xin nhắc để các ngài nhớ ngày đến dự lễ cho đông, và có nên chỉnh-đốn lại điều gì thì cho Hội-đồng chúng tôi biết ý-kiến để sửa đổi dần dần cho được ổn-thỏa. Xin ngài nào đến dự lễ mà đêm nghỉ lại thì viết thư cho biết trước bốn năm hôm để sửa định sở nghỉ (Phong bì đề quan Án Phú-thọ).

Hội ba ngày mở từ sớm ngày mồng 9 đến chiều ngày 11, hội có các trò vui ở chân núi như sau này: 1· Hát chèo — 2· Leo dây — 3· Đánh cờ người — 4· Tổ tôm điếm — 5· Đu tiên — 6· Rước đèn ta — 7· Đốt cây bông — 8· Chớp bóng.

Hội-đồng lại có lời để các ông các bà cùng thiện nam tín nữ biết rằng: ngày hội đền Hùng là ngày giỗ tổ chung cả nước, chúng ta nhớ đến nước thì phải nhớ đến ông tổ đã gây dựng ra nước. Bởi vậy đã có câu rằng *Hội Hùng mười một tháng ba, có đi giỗ tổ mới là người Nam.*

Từ Hanoi lên đền Hùng, đi hỏa-xa chuyến thứ nhất thì 9 giờ 55 phút đến là ga Tiên-cương (dưới Phú-thọ một ga) Từ ga vào núi Đền có non năm nghìn thước tây, ở trước ga có xe tay và xe ô-tô chực đón. Xe tay đã có giá nhất định, đã niêm yết tại trước cửa nhà ga và trước cửa nhà trạm, có lính gác trông nom, hành-khách cứ lên xe đi, đến chân núi đỗ xe giả tiền, không phải mặc cả lôi thôi, ai không muốn nghỉ đêm lại thì đến 4 giờ rưỡi có chuyến hỏa-xa về Hanoi, 8 giờ tối đến nơi. Còn từ Việt-trì đến Phú-thọ thì trong những ngày hội công-ti hỏa-xa có đặt thêm nhiều chuyến đi lại luôn luôn.

Nơi nghỉ trọ thì ở chùa trên núi tầng thứ ba nhà hậu hai bên hành-lang và công quán cũ cũng rộng, lại ở trước chân núi có các nhà lập ấp và hàng quán đều nghỉ được cả, hoặc đi trở lại vào làng sở tại cũng gần.

Từ ga Tiên-cương đến chùa trên núi ba ngày hai đêm đều có lính tỉnh, lính phủ cùng dân phu canh phòng nghiêm cẩn, chẳng quan ngại gì.

Lại xin nhắc để khách thập phương đến lễ biết rằng: Giấy vàng bạc và hương thắp, xưa nay sở tại vẫn chế riêng một hạng, ít dùng đến vàng hương lạ sắc lạ mùi, ai đến lễ vàng hương thì nên chiết can bỏ, vào hòm ít nhiều thoả: giám bảy xu hoặc một vài hào (có hòm để trước hương án ngoài) để sau này hội-đồng thuê thếp vàng bạc những đồ thờ đền miếu, kẻo đệ niên trên đền vàng hương chất thành từng đống, rồi sau những người quanh đó lấy đem bán đi nơi khác, thật là bất tiện lắm.

Hội-đồng kỷ-niệm Hùng-vương kính-đạt

VIỆT-TRÌ

Sét đánh phải nhà ở. — Hồi 9 giờ sáng chủ-nhật, có cơn mưa to lắm, ở ngoài đường đứng cách hơn chục thước tây không nom thấy nhau, ở trong nhà đều phải thắp đèn cả. Trước lúc mưa rào có một tiếng sét đánh trúng phải cái ống khói lò sưởi nhà ông Kiểm-lâm Butreau, sạt ngói và vỡ khung cửa. May không việc gì đến người cả.

LAO-KAY

Tự tử hay là bị giết? — Ngày 15 mars vừa rồi, người ta thấy một cái xác người đàn-bà chết thắt cổ bằng cái khăn trắng ở cái cột hàng rào sau nhà người tên là Ng-thị-Phúc, quán làng Suối-moi. Lập tức đi trình, thì quan *docteur* Escale đến khám ngay, xét ra cái thây này chết đã được ba bốn ngày; người chết tên là thị Bút, trước ở với một ông Tây làm cho công-ti hỏa xa Vân-nam. Người ta ngờ thị Bút là bị giết chứ không phải tự tử, bởi vậy sở Sen-đầm đã cho bắt mụ giữ chùa Suối-moi là Bùi-thị-Lợi, 50 tuổi và chồng thị là Vũ-văn-Quyên tức Tài Thảo 53 tuổi làm ruộng ở Trại-mới ngờ là đã đồng tình với nhau giết thị Bút mà bóc lột lấy của cải của thị, nguyên vì thị Bút vốn có tiếng là có của.

Sau khi bắt hai vợ chồng tên ấy rồi, sở Sen-đầm cho vào khám nhà thị Lợi, thì thấy có 243 cái giấy bạc một đồng, 50 cái giấy năm đồng, 5 đồng bạc trắng và nhiều đồng tiền tàu nữa bỏ lẫn lộn bề bộn cả trong một cái hòm. Vậy hai vợ chồng thị Lợi hiện còn bị giam xét.

Thuốc phiện lậu. — Hồi 9 giờ sáng hôm 17 mars vừa rồi, sở sen-đầm có vào khám nhà một người tên là Si-Hai, 60 tuổi, ở phố Caravane, thấy trong đống đá cuội ở chuồng ngựa, có một gói thuốc phiện lậu, cân nặng 650 grammes. Chủ nhà hiện đã bị bắt.

TUYÊN-QUANG

Lời cám ơn. — Gia phu tôi tên là Chu-văn-Thìn làm thợ sắt (ajusteur) nhà máy mỏ Tràng-đà, chẳng may tạ thế ngày 19 tháng hai An-nam

Chư ông, chư bà và các anh em bạn đồng sở đã sẵn lòng chiếu cố đến đưa đám gia-phu tôi hồi 4 giờ chiều hôm 20, vậy xin có mấy lời trân trọng kính tạ chư ông, chư bà trong hội Hiếu và các anh em bạn đồng sở.

Quả-phụ: Nguyễn-thị-Chuyên
Cô-nhi: Chu-Thân, Chu-Xửu
đồng gia quyến kính tạ.

HƯNG-YÊN

Cuộc thi thơ và bách-hoa-đăng của làng Đông-cầu. — Bản-quán tiếp được bài sau này:

Nhân đến ngày 18 tháng ba ta này, làng Đông-cầu chúng tôi thuộc tổng Đông xá, huyện Văn-lâm có làm lễ khánh thành đình và trường học có mở ra cuộc thi thơ nôm, xin lấy câu « Vịnh chợ Nôm (1) » làm đầu đề và làm lối thất ngôn luật, lấy vần « nôm », bắt đầu thu quyển từ ngày đăng báo cho đến 6 tháng ba ta này là hết hạn. Vậy xin các tao-nhân mặc khách vịnh chơi cho vui và cũng là một dịp cổ võ cho nền quốc-văn nước nhà vậy.

Và làng có định chọn ba bài đầu để làm kỷ-niệm, ngài nào được bài quán quân, chúng tôi xin kính tặng một cái đỉnh đồng đáng giá 12 đồng, bài thứ nhì một cái lọ đồng đáng giá 8 đồng, bài thứ ba một cái lọ đồng đáng giá 5 đồng. Những vật ấy tuy rằng không đáng giá là bao nhiêu, song tức là một vật kỷ-niệm để ghi nhớ lấy nền kỹ-nghệ của nước ta từ xưa đến nay vậy.

Các ngài có thơ dự-thi, xin viết đích qui-hiệu và chỗ ở cho rõ ràng, ngoài bì thì xin đề cho M. Phùng-v-Huệ, làng Đông-cầu, tổng Đông-xá, huyện Văn-lâm, gare Lạc-đạo hay là số 24, phố hàng Bát, tỉnh Hanoi, và quyển thi phải để riêng một bên để rọc phách. Chúng tôi xin đón những bậc danh giá để điểm-duyệt, những bài trúng tuyển thì đến 20 tháng ba ta đưa ra bình tại làng chúng tôi cho vui. Còn như thi Bách-hoa-đăng thì chương-trình định làm đèn kiểu các thứ hoa hay các con giống cũng được, bắt đầu nhận đèn tại đình làng từ 15 tháng ba ta cho đến 17 là hết hạn, và cũng có ba giải thưởng bằng đồ đồng xứng đáng.

Vậy xin có mấy lời đăng lên bác-chương để các tay thi-bá cùng các tay tài-tử cùng rõ.

Phùng-văn-Huệ kính cáo

(1) Làng tôi cứ độ niên đến ngày mồng 6 tháng giêng thì có một phiên chợ đặc-biệt rất đông cho nên tục-ngữ ta có câu: trốn con, trốn cháu không trốn mồng sáu chợ Nôm, vậy hai chữ chợ Nôm này cũng có nhiều tài liệu cho các tay thi-sĩ.

(Xem trang thứ tư)

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài duyệt báo biết rằng: tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy các liệt quí ông nào mua thì gửi tiền cho, nếu không có mà gửi theo giấy mua thì bản-quán không trả lời. Mua báo thì tính từ rằm hoặc mồng một tháng tây trở đi cho [illegible].

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ hai 23 Mars 1925

TRINH PHỤ HÀM OAN

Thương người chỉ bóng dối con, Tình con phó mặc vuông tròn chứng tri.

Tối thứ ba 24 Mars 1925

PHÙ DUNG GIÁNG THẾ

Tích hát này đủ cả hỷ, nộ, ai, lạc, cảnh kết cục rất là buồn cười.

Bán cái trại trong ấp Thái-hà, có hai toa nhà to mà đẹp, vườn ao cây cảnh đủ cả.

Hỏi tại số nhà 42 phố Phúc-Kiến, Hà-nội.

Thứ sữa tốt thượng hạng

Thứ sữa đặc hiệu Confé của nhà lấy sữa có tiếng thứ nhất ở Hòa-Lan, là một thứ sữa những người yếu, trẻ con cùng tất cả mọi người ưa thứ sữa đặc có chất nguyên dùng rất tốt.

Ai có tính khó đến đâu, dùng thứ sữa này cũng phải vừa lòng.

Bán buôn tại:

COMPTOIRS COLONIAUX CHIRIS

Haiphong. 2220

GRANDS MAGASINS REUNIS

Rue Paul-Bert, Hanoi

Trước bữa ăn, hay sau bữa ăn uống một cốc Bordeaux rượu vang Mariani

Thời được sức lực mạnh khỏe, được chân huyết tốt tươi

TRÀ VINH-MẬU

Bản-hiệu khai-trương ở Quảng-đông bản Tàu, đã mấy mươi năm nay, có mở xưởng chế-tạo ở Vũ-di-sơn, chọn các thứ trà danh-xuân thượng-hảo-hạng tại trên ngọn núi

sao như liên-tâm, ô-long và thủy-tiên, vân vân, đúng sách hóa-học điều chế, xa gần ai cũng biết tiếng.

Mới đây lại phát-minh một thứ trà liên-tâm nhỏ cánh, gọi là « SONG-HỈ CHINH-THÁI DANH-TRÀ » cũng được nhiều qui-khách hoan-nghênh. Nay xin đem những đầu riêng của trà VINH-MẬU đăng báo, để qui-khách thưởng trà không đến nỗi mua lầm.

Các chi-điếm bán trà VINH-MẬU:

Nam-định: phố Khách, số 144.
Hà-nội: phố Hàng-ngang, số 25.
Hải-dương: phố Khách, số 14.

Vinh-Mậu trà hiệu cẩn bạch

GẶP TIẾT THANH-MINH ĐẠI GIẢM GIÁ

茶香茂森

(Số 59, phố hàng Ngang)

Đại giảm giá. Bán lỗ vốn để chiêu khách

Cánh trà của bản hiệu, bấy lâu các quan-giới và thương-giới vẫn lấy làm ngợi-khen. Mùi thơm, vị đậm, các ngài đều biết cả, không cần phải thuật lại nữa. Nay gặp thanh minh giai tiết, xin đại giảm giá trong nửa tháng, bắt đầu từ ngày mồng một tháng ba ta đến ngày 15 thì thôi.

Trà bao Liên-tâm	*nguyên giá.*	0$35
	giảm giá.	0.28
Trà bao Ô-long	*nguyên giá.*	0.32
	giảm giá.	0.26
Trà gói Liên-tâm,	*nguyên giá.*	0.25
	giảm giá.	0.18
Trà gói Ô-long	*nguyên giá.*	0.2[illegible]
	giảm giá.	0.16

Quá hạn thì lại bán nguyên giá cũ, xin các ngài chớ bỏ hoài cái dịp mua rẻ mà được của ngon này.

Hanoi, Hàng Ngang

Hiệu trà Sâm Mậu cẩn bạch

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC

NAM-BẢO

16, Rue de la Soie, 16

HANOI

Bán đồ vàng, đồ bạc; các thứ mặt đá thực và giả, kính gọng đồi mồi, đồng hồ quả quít, ô đàn bà, giầy cườm, giầy kim tuyến, giầy nhung, v. v.

Vàng đúng tuổi và bạc nén.

Thợ khéo kỹ công và giá thực.

217

Một cái nguy-hiểm trong xã-hội

Trong lúc bắt đầu có mưa bụi này, các bệnh ho, đau màng phổi, nói tóm lại là tất cả các bệnh đau về bộ máy hô-hấp, lại sắp nhiều lắm, vậy cần phải cẩn-thận lắm mới được. Thực thế, bệnh ho không chữa cẩn-thận nguy-hiểm thế nào, tất ai cũng biết. Bệnh lao trong xứ này, nguy-hiểm lắm thay, vì mỗi năm bệnh ấy làm hại hàng vạn con người, bệnh ấy vẫn rình mà làm hại đó. Muốn tránh khỏi bệnh ấy phải giữ buồng phổi cho mạnh khỏe, thì chỉ có một cách là uống:

Cachets du Docteur Nofal

0$95 một hộp

Mỗi ngày uống hai cachets (trước mỗi bữa cơm uống một cachet) thì thấy kiến hiệu quá kỳ sở vọng.

Nếu phổi yếu, không chịu được thời tiết ẩm nhẩm, và giá lạnh, chớ có chờ đợi nữa, nên dùng ngay!

Le sirop Nofal Thiocol

Nhiều thầy thuốc khuyên dùng thuốc ấy trị hết hẳn bệnh.

Giá tiền là 0$90.

Hai thứ thuốc ấy ở hiệu CHASSAGNE, Phố Paul Bert có bán.

Muốn hỏi điều gì hiệu ấy cũng sẵn lòng chỉ bảo cho.

Những bao xiêm "The Cock" không bán chỉ để cho khói, các cửa hàng đều có cả. Bằng không nên hỏi xiêm biếu ở phố hàng gai số nhà 83

SƠN TAY

Mới có đèn điện. — Hôm thứ bảy vừa rồi, cái máy điện ở sau nhà quan Công-sứ đã bắt đầu cho chạy suốt cả ngày cả đêm. Đèn đường cái các phố cũng bắt đầu thắp thử cả ngày cả đêm hôm ấy. Còn các tư gia cũng đã tấy rục rịch mắc giây, chẳng bao lâu nữa thì cũng có đèn điện tất cả.

Đèn thắp suốt đêm ngoài phố sáng như ban ngày, việc tuần phòng kẻ gian phi chắc dễ hơn trước, thế mà sao độ này trong tỉnh rất nhiều trộm cắp lắt vắt. Hay những người có trách-nhiệm cứ chắc có đèn sáng mà trễ nải việc tuần phòng, bọn trộm cắp nhân sự trễ nải đó mà thừa cơ chăng?

SƠN LA

Tiếng súng ai bắn? — Chiều hôm 26 tháng hai tây vào hồi 7 giờ chiều, có người cầm súng bắn trộm tên Lương-văn-May ở Bến-ngừa, xã Mường-vạ, châu Yên.

Nguyễn May trước có làm việc quan Bản-ngừa mới thôi được mấy năm nay, chiều hôm đó đang ngồi uống nước với hai đứa cháu nhỏ, mà người nhà và người trong làng đi ăn tiệc vắng cả. Không biết kẻ nào giữ man thù hằn chuyện gì chẳng rõ, dám cả gan đứng ngoài cửa rình bắn vào, may mà không trúng phải ai cả.

Việc này quan chánh-sứ phải quan châu Mai-sơn về xét, hiện đang tra hỏi, hễ khi nào biết đích kẻ thủ phạm sẽ xin đăng báo để độc-giả biết, chắc việc này chẳng sớm thì muộn, quan châu Mai sơn cũng xét ra được.

Minh khôi-Hầy.

VIỆC TRUNG-KỲ

QUẢNG-BÌNH

Đi ăn trộm từng lũ! — Vì cái thiên-tai năm ngoái, mà mùa mất, gạo cao, dân đói, việc trộm cướp bởi thế mà sinh ra một cách dữ dội lạ thường; đói ăn vụng, túng làm càn, cái lẽ đói nó đi như vậy, mà thật thế, y-thực không đủ còn thiết gì đến sự vinh-nhục! . . . . .

Về những tin kiếp-đạo, trên báo thường vẫn đăng luôn; thật mười lăm năm nay, ở tỉnh này mới lại thấy cái cảnh tượng như bây giờ vậy.

Hôm mới rồi đây, ở nhà một ông hương-chức kia, tên là Ngô-Linh, tại hạt Lệ-thủy đương lúc nửa đêm, có một lũ trộm đâu bảy tám đứa lẻn vào, lấy mất nhiều đồ đạc, tính ra giá bạc, có hơn trăm đồng. Hiện đương dò xét, chưa biết gian-nhân là ai.

Hỏa tai. — Hôm 23 tháng 2 ta, vào hồi canh hai, tại làng Xuân-hòa, ở nhà một người quả-phụ tên là Hoàng-thị Khoan bị phát hỏa, cháy sạch cả nhà, bao nhiêu đồ đạc đều thiêu-hủy cả, tổn hại cũng to.

Lại cái nạn của con nhà lao động. Hôm 15 mars mới rồi, ở làng Kiêa-mộc thuộc huyện Tuyên-hóa, có một người phu làm đường xe-lửa, tên là Lê-Công, quán làng Hậu-lộc về phủ Quảng-trạch, đào đất bị một tảng đất to sập nhằm, chết tươi dưới hầm đất. Thảm hại thay cho cái thân lao động, đã nhọc nhằn vất vả mà lắm lúc lại nguy hiểm đến tính mệnh nữa.

Cái tai nạn đất sập người chết, vẫn thường xảy ra ở dọc đường xe lửa luôn, đều bởi các người cai không chịu gia công xem xóc cho đến nơi đến chốn để bày vẽ cho cu-ly họ làm, cứ giữ cái tâm-địa cuật hẹp « Sống chết mặc bay » tính công giá tiền, chứ người nhà-quê, xưa nay vốn chuyên nghề nông, chỉ biết cày sâu cuốc bẫm, nào có biết đâu đến việc đào hầm đục đá, bởi không quen việc, lại chẳng có ai chỉ bảo cho, nên chi lắm khi lỡ đến nỗi thiệt mạng. Đáng ai ngại thay!

Những nhà có con em còn nhỏ nên biết thứ thuốc Ho « *Từ-Ngọc-Liên tiên nhi chỉ khái dược thủy* » là một thứ thuốc ho trẻ con rất mầu nhiệm và dễ uống, nó làm cho trẻ mau tiêu đàm và tống được các chất độc ở trong phổi ra, dù ho gió, ho đàm, hoặc suyễn, hoặc khó thở, nói tóm lại dù ho nặng đến đâu mà dùng thứ thuốc này cũng có thể khỏi được, những người dùng qua đã chịu thứ thuốc ho này là một phương thần dược. Giá mỗi lọ là 0$25. Ở các tỉnh xa có gửi nhiều. Hiệu bán, ai muốn mua hoặc muốn biết ở tỉnh mình Hiệu nào bán thì cứ viết thư hỏi Hiệu Ư-NGỌC-LIÊN n° 46, Rue Principale à Bắp-cầu.

NHÀ BÁ-CHUÔNG
TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTES
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Thay huyết xấu.
Trị bệnh mất máu, khi huyết suy yếu thân thể mỏi mệt gầy còm, hay vì kém huyết sinh ra rào phải làm cho hay ho vật uống thuốc này rất dễ, vì có mùi thơm không có lợm giọng bao giờ!
Bao thuốc này có hội-đồng các quan Thầy-thuốc chứng-chỉ là hay.

Ấy là:

Thuốc nước bổ huyết
MAU BỔ 1$40

Trị bệnh đau xương
và đau lưng

Những bệnh ta thường mắc phải thì có bệnh đau lưng, đau xương, đau gân, các bệnh về tiểu tiện, vân vân..., cũng là nhiều bệnh lắt, cái gốc đều do trong thân thể nhiều chất acide urique mà ra cả.

Thuốc Pilules Foster trị bệnh đau lưng và đau xương rất công-hiệu. Thuốc ấy làm cho trong thân-thể mất hết chất acide urique nó sẩy nên các bệnh ấy Thuốc ấy làm cho bộ thần và khớp xương được mềm mại. Thuốc ấy làm cho mất những chỗ phồng đi, và các bệnh về tiểu-tiện. Thuốc ấy trừ các bệnh nhiều khi không biết gốc ở đâu, mà kỳ thực là bởi thận yếu, hoặc trong thân-thể nhiều chất acide urique quá. Thuốc ấy uống không có gì là ngày-kiêng, mà kiêu nghiêm rất chong. Thuốc ấy làm cho trong người cả chịu, và lọc máu cho chong. Các thứ thuốc Foster bán tại số 25, rue Saint-Ferdinand, Paris-17.

Hàng bào chế nào cũng có bán

NHÀ BÁ-CHUÔNG
TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTES
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Trong những độ trời nóng, thời tiết thay đổi, thường gây nên bệnh gnip.

Mắc bệnh gnip, thường sốt ho, nhức đầu, đau ở khắp xương.

Muốn trị bệnh gnip, chỉ có một thứ thuốc, là:

Cachets du Docteur Rascol

INJECTION PEYRARD

Thuốc thực hiệu này chữa ra đã lâu rồi và hiệu-nghiệm hơn các thứ ĐỂ TRỊ BỆNH ĐAU-LẬU mới bị hay là có đã lâu rồi

Trong 2/3 người A-lập dùng thuốc này thì lành hình hết 2/3 người (Y theo lời phúc các lương-y ở Alger)

Bán cùng các nhà thuốc có danh.

RƯỢU PIPPERMINT

ĐỔI CHO ĐƯỢC HIỆU
GET!
Rượu này uống mát khan tiếng và tiện.
Làm bằng đường tin anh.

BÀ CHỦA NHỮNG CRÈMES BẠT-HÀ.
Pha lộn với nước, rượu Bạt-hà Pippermint uống lấy làm mát mẻ lắm. Hãng cất ra từ năm 1796 đóng GET FRÈRES ở thành REVEL (Tỉnh Haute-Garonne)

NHÀ BÁ-CHUÔNG
TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTES
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Muốn chữa khỏi các bệnh ở dương tiểu-tiện thì nên dùng thuốc:

ABLENNOL

là thứ thuốc chữa bệnh lậu rất thần hiệu.
Chế toàn bằng chất: Santalol
chất: Salol
và chất: Uroformine
Giá 1$80 một hộp

NHÀ BÁ-CHUÔNG
TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTES
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Bệnh đi rửa xưng da dầy, đau da dầy, ăn không ngon, ngủ không yên, khó tiêu. Có thể sinh ra các bệnh khác nữa.

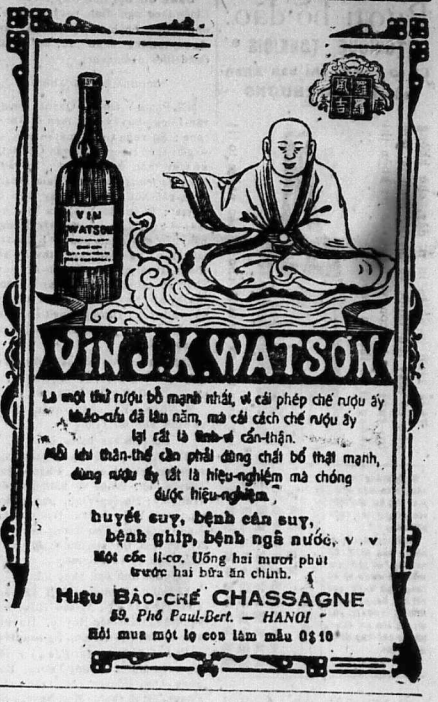
Muốn khỏi các bệnh ấy thì nên dùng thuốc:

Elixir Tridigestif

có các chất Pancréatine, Diastase và Pepsine.

Giá mỗi chai: 1$ 80

Có bán tại: Nhà Bá chuông, Hanoi

VIN J.K. WATSON

là một thứ rượu bổ mạnh nhất, vì cái phép chế rượu ấy bác-cầu đã lâu năm, mà cái cách chế rượu ấy lại rất là tinh-vi cẩn-thận.

Mỗi khi thân-thể cần phải dùng chất bổ thật mạnh, dùng rượu ấy tất là hiệu-nghiệm mà chóng được hiệu-nghiệm.

huyết suy, bệnh cần suy,
bệnh gnip, bệnh ngã nước, v. v

Một cốc li-cơ. Uống hai mươi phút trước hai bữa ăn chính.

Hiệu BÀO-CHẾ CHASSAGNE
59, Phố Paul-Bert. — HANOI
Bởi mua một lọ con làm mẫu 0$10

CÁC ÔNG NÊN BẾN NGAY HIỆU
NAM-THỊNH
6, Rue des Cantonnais, 6
HANOI

Hàng rét mới sang — Cai mới rất khéo

Các ông sẽ có quần áo đẹp, tốt, mà giá lại rẻ.
Mau mau kéo hết hàng tốt.

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

CÁC CHỨNG ĐAU XƯƠNG VÀ THẤP

Những bệnh trên đã kể và các chứng sau này như lỗ lượt máu ra là bởi tại máu sấu cả. Đàn-bà thì thường có những lúc phải tội và lúc trẻ về già. Các chứng ấy có bởi vì máu sấu thành ra đặc, có nhiều cặn. Vậy muốn cho máu chảy lưu thông thì nên dùng thứ thuốc:

Dépuratif Richelet

mà các lương-y ở hoàn-cầu điều công-nhận là mạnh, là tốt. Dùng thuốc này thì chẳng bao lâu máu mất cặn và các bệnh ngoài da như ghẻ lở, các nốt mẩn khác, mà bệnh giang-mai phá ra cũng khỏi.

Thuốc này bán ở các hàng lục-hợp to.

Lão vẻ giả Mán đọng

C. J. BONNET
là hiệu tơ lụa tốt hơn cả

SÀ-PHÒNG
DẦU THƠM XOA TÓC
NƯỚC HOA THƠM
SÁP MỠ
SBA
Pachod Frères & Cie LYON

ŒNO KOLA COCA
RƯỢU BỔ
酸補
J. BLANC (dệ nhất hạng bào-chế)
Ông L. BLANC (người nổi-nghiệp)
HANOI (Bắc-kỳ)
chế ra
Giá bán 2$40 một lít

Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc con
每明午者啞兩吞啞沒喉龍欺喉精

Bán tại: Hiệu Bào-chế J. BLANC
2099 31, phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) Hanoi

ĐƯỜNG SANG LÀO
CÔNG-TY PHẠM-VĂN-PHI
Có các đường chạy thơ ở phía bắc Trung kỳ

TỪ THAKHEK VỀ VINH

Tan thấy ở Vientiane về tối chủ-nhật thì sáng thứ hai xe 6-tô chở thơ và hành-khách ở Thakhek về tuốt Vinh.

TỪ VINH ĐI THAKHEK

Ngày thứ sáu đáng 7 giờ sáng chạy, chiều thứ bảy đến Thakhek vừa kịp tàu thấy lên Vientiane.

Mỗi chủ-nhật chạy có một chuyến, các quý-khách ai muốn đi thì xin đánh giây-thép cho biết trước 24 giờ để bản-ty liệu xếp xe cho đủ.

Hạng tây đi . . . . . 28$00 một chỗ ngồi.
Hạng ta đi. . . . . . 14.00 —

Đường đi Huế và Yên-lý đi Nghĩa-hưng ngày nào cũng có xe chạy, xin lấy vé trước một ngày.

Lối đánh giây thép: PHAMVANPHI,
Vinh, Đông-hà, Yên-lý, Thakhek hay là Napé

AI MUỐN LÀM GIÀU
Bỏ ra 20 quan mà may ra được
500.000 quan

Mua một cái trái-dơn của Công-ty Panama, có rút số để hoàn lại (*Obligation Panama à lots*). Lần sau phải nộp ngày 20 quan, còn thì 17 tháng mỗi tháng nộp 20 quan, theo như lệ định trong hợp đồng. (Nhưng mỗi ngày đều đánh mấy lần, có thể trả hết làm góp có được).

Hễ nộp tiền lần đầu là được ngay cái số trái-dơn mà riêng mình được quyền số-hữu, như là mình đã nộp hết tiền rồi vậy, và đến lúc trái-dơn trong số về là nếu thì mình được lĩnh nguyên số tiền 25 fr. hiện nhiên chưa trước sau thế nào cũng trúng một lần to 500.000 mỗi tháng (lần 1.000 quan, không có thì cũng được hoàn lại là 400 quan. Mỗi năm có hiển lên rút số, hơn 6 tháng là).

Như vậy mua trái-dơn thế nào cũng lợi, không khi nào thiệt

CÓ NHỮNG LỐ SAU NÀY:

125 lần	500.000 quan	250 lần	5.000 quan
125 lần	200.000 —	1.250 lần	2.000 —
250 lần	100.000 —	13.300 lần	1.000 —
250 lần	10.000 —	1.769.900 trái đơn hoàn lại làm 400 —	

Muốn có thêm-dơn nguyên số nhất-định nữa thì cứ nộp mỗi số rút trúng một lần mỗi tháng.

Cho là được tính nguyên tiền, không phải trừ phí tổn cái gì. Mỗi lần rút số có nhiều được thêm mỗi bằng số rút trước đơn trúng số, không phải trả tiền. Cho số sẽ trong bảng ấy đang với cái trái-dơn đã rút nhất ngày bằng các nhà in trái đơn, có tính rõ nơi được, theo như điều khoản trong bản luật riêng ngày 12 Mars 1900. Bản luật ấy là một bản luật bảo chứng, giữ gìn cho các nhà có trái đơn, không có điều gì phải ngại cả.

Năm nào cũng có 15 Février, 15 Mai, 15 Août, 15 Novembre thì rút số.

Các ngài muốn đi các cuộc rút số ấy thì gửi ngay 20 quan đến nhà

BANQUE NOUVELLE, 8 Rue Papere, MARSEILLE, France
R. C. MARSEILLE 6576

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)